

Informatienota

Onderwerp Integraal uitvoeringsplan sportaccommodaties 2018 – 2028 ‘Sport aan zet’	
Nummer	2018/15838
Portefeuillehouder	Snoek, M.
Programma/beleidsveld	1.1 Onderwijs en sport
Afdeling	JOS
Auteur	Termond, M. / Lems, M.
Telefoonnummer	023-5113473
Email	mtermond@haarlem.nl / mlems@haarlem.nl
Kernboodschap	In de raadscommissie Samenleving van 15 juni 2017, is de informatienota over toekomstig extra areaal buiten- en binnensportaccommodaties (als gevolg van de autonome groei van de Haarlemse bevolking) besproken en is een meerjarig uitvoeringsplan voor sportaccommodaties toegezegd. Dit heeft geresulteerd in het voorliggende uitvoeringsplan voor de komende tien jaar. Op basis van de autonome groei en groei op basis van de woonvisie, is het huidige areaal voor zowel buiten-, binnen- en zwemsport kwantitatief en kwalitatief ontoereikend. In het kader van de groei van de stad is het noodzakelijk om ruimte en budget te reserveren voor voorzieningen op het gebied van sportaccommodaties, zodat sport en bewegen beschikbaar en bereikbaar (laagdrempelig) blijft voor de (groeiende) Haarlemse bevolking. Om het totale areaal sportaccommodaties op peil te brengen zijn in de komende tien jaar extra investeringen benodigd voor zowel de buiten- als binnensportaccommodaties en volgt in 2018 aanvullend onderzoek naar de benodigde investeringen voor de zwemsportaccommodaties. De beschreven inhoudelijke ambities en de daarbij benodigde (extra) investeringen kunnen als onderlegger dienen bij toekomstige bestuurlijke besluitvorming voor beleid op de korte en middellange termijn, zoals bij de kadernota 2018 en bij de begroting 2019-2022.
Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt de informatienota ter informatie naar de commissie Samenleving.
Relevante eerdere besluiten	1. Informatienota extra toekomstig areaal buiten en binnensportaccommodaties (2017/223989) 2. Agenda voor de Sport 2015-2019 (2014/450652) 3. Bezuinigingen exploitatie sportaccommodaties (2015/203607) 4. Vaststellen proces en onderdelen Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs 2018 – 2022 (2017/194801)
Besluit College d.d. 30 januari 2018	1. Het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,

Inleiding

De raad heeft met de Motie Voorzie(n)ingen in) de toekomst van 13 oktober 2016 gevraagd om in het kader van de groei van de stad ruimte en geld te reserveren voor voorzieningen op het gebied van schoolgebouwen, sport, spelen, cultuur en verenigingsleven. Voldoende en goed onderhouden sportaccommodaties zijn van essentieel belang voor het stimuleren van de sportparticipatie van de inwoners van Haarlem en het faciliteren van modern bewegingsonderwijs. Sport en bewegen bieden inwoners uit Haarlem mogelijkheden tot het zelfontplooiing, een zinvolle vrijetijdsbesteding, een actieve deelname aan de samenleving en het bevorderen van gezondheid. Sportaccommodaties zijn dan ook een belangrijk onderdeel van de sociale basisinfrastructuur.

In de raadscommissie Samenleving van 15 juni 2017, is de informatienota over toekomstig extra areaal buiten- en binnensportaccommodaties (als gevolg van de autonome groei van de Haarlemse bevolking¹) besproken en is een meerjarig uitvoeringsplan voor sportaccommodaties toegezegd. Dit heeft geresulteerd in het voorliggende uitvoeringsplan sportaccommodaties. In het plan wordt uiteengezet hoeveel en op welk moment extra sportaccommodaties en maatregelen benodigd zijn om het conditieniveau van de accommodaties op peil te houden (buitensport) en te brengen (binnensport) in de komende 10 jaar. Rekening is gehouden met zowel de autonome groei, als met de groei op basis van de woonvisie. In het uitvoeringsplan is een onderverdeling gemaakt in accommodaties voor buitensport, binnensport en zwemsport.

2. Kernboodschap

Zoals eerder omschreven in de notitie ‘Toekomstig extra areaal buiten- en binnensportaccommodaties’ zijn extra investeringen benodigd op basis van de autonome groei voor de buiten- binnen- en zwemsport in de komende tien jaar. De benodigde investeringen voor zowel de autonome groei, als groei op basis van de woonvisie en de onderbouwing hiervan, zijn opgenomen in het Integraal Uitvoeringsplan sportaccommodaties 2018 – 2028 ‘Sport aan Zet’. De beschreven inhoudelijke ambities en de daarbij benodigde (extra) investeringen kunnen als onderlegger dienen bij toekomstige bestuurlijke besluitvorming voor beleid op de korte en middellange termijn, zoals bij de kadernota 2018 en bij de begroting 2019-2022.

Areaal kwantitatief ontoereikend:

Op basis van de autonome groei en groei op basis van de woonvisie, is het huidige areaal voor zowel buiten-, binnen- en zwemsport kwantitatief ontoereikend. Het areaal voor de buitensport moet uitgebreid worden met drie tot vier kunstgrasvelden op basis van de autonome groei en met nog vijf kunstgrasvelden extra op basis van de groei als gevolg van de woonvisie. Ook het areaal voor binnensport moet uitgebreid worden met 1 – 2 sporthallen, 4 – 8 sportzalen en 8 gymzalen² met een afmeting die minimaal voldoet aan de wettelijke norm³. Voor de zwemsport zal vanaf 2028 een herschikking en/of uitbreiding van de huidige zwemwatercapaciteit noodzakelijk zijn.

¹ In de notitie extra areaal buiten- en binnensportaccommodaties was nog geen rekening gehouden met de groei als gevolg van de woonvisie. Deze groei is wel mee genomen in het Integraal uitvoeringsplan sportaccommodaties 2018 – 2028.

² Vanuit het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHO) worden acht gymzalen gerealiseerd in de komende tien jaar. In het voorliggende uitvoeringsplan zijn acht gymzalen opgenomen, waarvan vier ook financieel zijn opgenomen in de begroting.

³ 41 gymzalen in Haarlem voldoen niet aan de wettelijke norm (minimale oppervlakte van 252 m²) bewegingsonderwijs benoemd in de Modelverordening voorzieningen huisvesting onderwijs. Volgens de Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding (KVLO), is de wettelijke norm te klein om modern bewegingsonderwijs te kunnen geven. Zij hanteren een norm van minimaal 308 m². Binnen het SHO en het uitvoeringsplan sportaccommodaties is het de ambitie om bij nieuwbouw de norm van de KVLO

2018/15838 Integraal uitvoeringsplan sportaccommodaties 2018 – 2028 ‘Sport aan zet’

Areaal kwalitatief onvoldoende:

Gemeente Haarlem kent een kwalitatief goed areaal voor buitensport en een verouderd areaal voor binnen- en zwemsport. De gemeente heeft in de afgelopen tien jaar door middel van een tienjarenplan geïnvesteerd in de buitensportaccommodaties. Voor de binnensport en de zwembaden was geen investeringsplan opgesteld.

Het areaal binnensport (gymzalen) is verouderd en door de veelal (te) kleine afmetingen van de sportvloer en de bergingen niet geschikt voor het faciliteren van modern bewegingsonderwijs³. Ook is het areaal hierdoor minder goed in te zetten voor multifunctioneel gebruik en het accommoderen van de georganiseerde- en topsport. Daarnaast is modernisering van bestaande sportruimtes wenselijk. Daarom zijn naast investeringen voor uitbreiding van het areaal, ook investeringen benodigd voor het kwalitatief op peil brengen van het binnensportareaal.

Vervanging Beijneshal:

Het gebouwencomplex Beresteyn op het Stationsplein, bestaande uit kantoren, woningen, Beijneshal en parkeergarage, is in 2014 aangekocht door Pinnacle Property Developers. De nieuwe eigenaar wil het complex herontwikkelen. Dit initiatief biedt de gemeente een uitgelezen kans om samen met Pinnacle te werken aan een integrale gebiedsontwikkeling, met als resultaat een hoogwaardige, compacte levendige stationsomgeving, die aansluit bij de stedelijke kwaliteit van Haarlem centrum. Hiervoor is het nodig om de Beijneshal uit te plaatsen en in de komende vier jaar op een andere locatie een vervangende sporthal te realiseren. De kosten voor vervanging van de Beijneshal zijn opgenomen in het investeringsplan van het Integraal uitvoeringsplan sportaccommodaties 2018-2028. Een aanzienlijk deel van de investering en de exploitatie van de nieuwe sporthal kan gedekt worden uit de vrijval van het huurbedrag en het kostenintensieve eigenaarsonderhoud (binnen het huidige contract voor rekening van de gemeente) van de Beijneshal.

Ambities buitensportaccommodaties

In 2028 is op stadsniveau per tak van sport geen capaciteitstekort en moeten wachtlijsten als gevolg van een capaciteitstekort stadsbreed worden opgelost. Indien mogelijk worden de capaciteitstekorten eerst op stadsdeelniveau opgelost, gelet op de gemeentelijke ambitie de bereikbaarheid en beschikbaarheid van sportparken te borgen. Omdat dit vanwege het verstedelijkt karakter van een aantal stadsdelen minder mogelijk zal zijn wordt voor de volgende aanpak gekozen om capaciteitstekorten op te lossen: 1. door het ombouwen van natuurgrasvelden naar kunstgrasvelden en 2. door samenwerking tussen sportverenigingen te stimuleren en sportcomplexen en velden multifunctioneel te gebruiken, zodat de huidige capaciteit in een stadsdeel en waar mogelijk stadsbreed beter wordt benut.

Ambities binnensportaccommodaties

In 2028 is sprake van voldoende en goed onderhouden binnensportaccommodaties, waardoor er geen (structurele) knelpunten in de verhuur van de (gemeentelijke) sporthallen meer zijn. Naast sporthallen, gymzalen en zwembaden beschikt Haarlem ook over sportzalen, waardoor het aanbod aan accommodaties meer divers wordt en in haar totaliteit efficiënter gebruikt kan worden.

Ambitie is dat waar mogelijk nieuwe sportaccommodaties multifunctioneel zijn, waardoor de bezettingsgraad zo hoog mogelijk is en accommodaties zowel voor bewegingsonderwijs als

te hanteren, zodat een toekomstbestendig areaal binnensport ontstaat. Geschikt voor modern bewegingsonderwijs en de georganiseerde sport.

voor de beoefening van de meeste binnensporten geschikt zijn. Hiervoor zijn grotere sportvloeren nodig, ruimere bergingen voor sportmaterialen en een modernere inrichting van sportruimtes.

Alle scholen⁴ kunnen voor de lessen bewegingsonderwijs gebruik maken van goed onderhouden accommodaties³, die minimaal voldoen aan de minimale afmetingen opgenomen in de Verordening voorziening huisvesting onderwijs Haarlem 2015 ($\geq 252 \text{ m}^2$) en bij voorkeur aan de richtlijnen van de KVLO ($\geq 308 \text{ m}^2$).

Waar mogelijk vervullen sportaccommodaties een bredere wijkfunctie. Hiervoor zijn moderne en multifunctionele sportcomplexen benodigd. Naast het onderwijs worden ook andere (commerciële⁵) functies gemengd. De andere functies kunnen de (georganiseerde) sport versterken, alsmede het exploitatie tekort op de gebouwen drukken. Ambitie is om de verschillende (kern)sporten in de gemeente Haarlem dusdanig te faciliteren op accommodatiegebied, zodat zij op het hoogste niveau kunnen presteren en de Regionale Trainingscentra voor Haarlem behouden blijven.

Ambities zwemsportaccommodaties (binnenbaden)

In 2017 is een eerste onderzoek uitgevoerd naar zwemwatercapaciteit in Haarlem en heeft een conditiemeting van bestaand areaal (overdekte) zwembaden plaatsgevonden. Hieruit blijkt dat de twee overdekte zwembaden 'De Planeet' en 'Boerhaavebad' tot 2028 operationeel kunnen blijven, mits de komende tien jaar het geplande meerjarig onderhoud wordt uitgevoerd. Om voor 2028 te kunnen bepalen welke functionaliteiten⁶ en daarop afgestemde (her)inrichtingen nodig zijn en wat het capaciteitstekort is als gevolg van de groei van de stad, wordt een vervolgonderzoek uitgevoerd in 2018. Op basis van dit onderzoek wordt de toekomstvisie voor de zwemaccommodaties bepaald en wordt een toekomstbestendig areaal na 2028 voor de zwemsport geborgd.

3. Consequenties

In het kader van de groei van de stad is het noodzakelijk om extra ruimte en budget te reserveren voor voorzieningen op het gebied van sportaccommodaties, zodat sport en bewegen bereikbaar en beschikbaar blijft voor de (groeiende) Haarlemse bevolking.

Consequenties buitensportaccommodaties:

Voor de buitensport ontstaat op basis van de autonome groei een extra behoefte van 3 - 4 (kunstgras) velden. Als gevolg van de woonvisie wordt nog een extra behoefte van 5 (kunstgras)velden verwacht.

Dit vraagt een investering van € 1.600.000 (op basis van de autonome groei) en € 2.000.000 (extra op basis van de woonvisie) in de komende tien jaar.

Consequenties binnensportaccommodaties:

Voor de binnensport ontstaat op basis van de autonome groei een extra behoefte van één sporthal, vier tot zes sportzalen en 8 gymzalen (in totaal 16, waarvan 8 worden gerealiseerd vanuit het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs) met een minimale afmeting van 308 m^2 of meer. Als gevolg van de woonvisie wordt nog een extra behoefte van 1 sporthal en twee tot drie sportzalen verwacht. Daarnaast zijn investeringen benodigd om het areaal kwalitatief

⁴ In elk geval de scholen die afhankelijk zijn van gemeentelijke sportaccommodaties. Verschillende (te) kleine gymzalen zijn in juridisch eigendom van het schoolbestuur. De eerste prioriteit ligt bij het verbeteren van de gemeentelijke accommodaties, vervolgens kan onderzocht worden welke opties er zijn met de gymzalen in bezit van de schoolbesturen.

⁵ Denk hierbij aan functies zoals een: fysiopraktijk, gezondheidscentrum, dagopvang, dans- en balletschool, buitenschoolse opvang, sportschool, bibliotheek, catering bedrijf in de horeca of zelfs andere commerciële partijen.

⁶ Met functionaliteiten wordt een wedstrijd-, recreatie-, doelgroepen- en instructiebad (voor lezwemmen) bedoeld.

te verbeteren. Hierdoor ontstaan toekomstgerichte en multifunctionele accommodaties, geschikt voor breedtesportactiviteiten, talentontwikkeling, topsportactiviteiten, bewegingsonderwijs en andere functies in de wijk en/of stad.

Dit vraagt een investering van € 21.000.000 (op basis van de autonome groei) en € 11.000.000 (extra op basis van de woonvisie) in de komende tien jaar. Daarnaast is een extra investering van € 5.000.000 nodig voor de realisatie van een nieuwe Beijneshal. Hier staat de vrijval van het huurbedrag en het onderhoud tegenover.

Consequenties zwemsportaccommodaties:

Om voor 2028 te kunnen bepalen welke functionaliteiten⁶ nodig zijn en wat het capaciteitstekort is als gevolg van de groei van de stad, wordt een vervolgonderzoek uitgevoerd in 2018. Op basis van dit onderzoek kunnen de financiële gevolgen in beeld worden gebracht.

Consequenties totale areaal sportaccommodaties:

Om het totale areaal sportaccommodaties op peil te brengen is in de komende tien jaar een investering benodigd van € 18.600.000 (op basis van autonome groei) en € 31.600.000 (op basis van de autonome groei en de woonvisie). De totale benodigde investering is verminderd met het bestaande budget (€ 4.000.000) vanuit de IP post 81.27. In de tabel hieronder zijn de kosten schematisch weergegeven.

Investeringsareaal buiten-, binnensportaccommodaties	2018 t/m 2028	Gemiddeld per jaar
Totaal areaal buitensport autonome groei:	€ 1.600.000,00	€ 160.000,00
Totaal areaal buitensport woonvisie:	€ 2.000.000,00	€ 200.000,00
Totaal areaal buitensport autonome groei en woonvisie:	€ 3.600.000,00	€ 360.000,00
Totaal areaal binnensport autonome groei:	€ 21.000.000,00	€ 2.100.000,00
Totaal areaal binnensport woonvisie:	€ 11.000.000,00	€ 1.100.000,00
Totaal areaal binnensport autonome groei en woonvisie:	€ 32.000.000,00	€ 3.200.000,00
Totaal areaal buiten- en binnensport autonome groei:	€ 22.600.000,00	€ 2.260.000,00
Totaal areaal buiten- en binnensport woonvisie:	€ 13.000.000,00	€ 1.300.000,00
Totaal areaal buiten- en binnensport autonome groei en woonvisie:	€ 35.600.000,00	€ 3.560.000,00
Bestaand en beschikbaar budget vanuit IP post 81.27***	€ 4.000.000,00	€ 400.000,00
Benodigd budget in totaal op basis autonome groei en woonvisie	€ 31.600.000,00	€ 3.160.000,00
Realisatie nieuwe Beijneshal	€ 5.000.000,00	

Financiële consequenties korte termijn:

Het totale benodigde budget in de komende tien jaar is € 31.600.000. Verwachting is dat voor de periode 2018 – 2022 minimaal een bedrag benodigd is van € 5.000.000. Dit is voor de realisatie van de ombouw van drie natuurgrasvelden naar kunstgras, vervanging van twee gymzalen en één sportzaal.

Consequenties huidige middelen:

In het investeringsplan zijn de investeringen opgenomen benodigd voor de realisatie van het extra areaal. De huidige beschikbare middelen vanuit de IP posten 81.06 en 81.28 zijn niet opgenomen in deze tabel, maar blijven wel volledig benodigd voor onderhoud- en vervangingsinvesteringen van het huidige areaal. Omdat de kleedaccommodaties van het huidige areaal goed op orde zijn, zal in de komende 10 jaar het beschikbare budget vanuit de

IP post 81.27 (ten behoeve van vervanging kleedaccommodaties) niet volledig uitgenut worden. Verwachting is dat vanuit deze IP post jaarlijks een bedrag van € 400.000 ingezet kan worden voor de vervanging van de gymzalen en de bijbehorende kleedaccommodaties. In het investeringsplan is daarom rekening gehouden met een totaalbedrag van € 4.000.000.

Consequenties exploitatiekosten:

Als gevolg van de uitbreiding van het areaal sportaccommodaties, nemen de exploitatiekosten toe. De extra exploitatiekosten zijn nog niet inzichtelijk en daarom niet opgenomen in het uitvoeringsplan. In 2018 wordt een doorberekening gemaakt van deze extra kosten.

4. Vervolg

De beschreven inhoudelijke ambities en de daarbij benodigde (extra) investeringen kunnen als onderlegger dienen bij toekomstige bestuurlijke besluitvorming voor beleid op de korte en middellange termijn, zoals bij de kadernota 2018 en bij de begroting 2019-2022.

In het integraal uitvoeringsplan sportaccommodaties is een actieplan opgenomen. Dit plan geeft inzicht in de te ondernemen acties voor de periode 2018 t/m 2028. Voor zowel de buiten-, binnen- en zwemsport is een klankbordgroep met bestuurders vanuit de sport in Haarlem opgericht. In samenwerking met deze klankbordgroepen worden de acties vanuit het actieplan uitgevoerd en de voortgang op regelmatige basis wordt gevolgd. Op deze wijze ontstaat een breed draagvlak en uiteindelijk een toekomstbestendig areaal sportaccommodaties.

5. Bijlagen

- Integraal uitvoeringsplan sportaccommodaties 2018 t/m 2028 'Sport aan Zet'
- Uitvoeringsplan binnensportaccommodaties 2018 t/m 2028 'Binnensport aan Zet'
- Onderzoek Mulier Instituut 'Behoeftes aan overdekt zwembad in de gemeente Haarlem' oktober 2017